

23. NOVEMBER 1963

Etter mordet på president Kennedy

President John F. Kennedy besøkte den 22. november 1963 byen Dallas i Texas sammen med sin hustru. I presidentens bil var også guvernøren i Texas, John Conally. Midt i byens sentrum ble det avfyrt 3 skudd mot presidenten, som ble rammet og sank om i sin hustrus armer. Også guvernøren ble rammet. De ble begge i all hast brakt til sykehus, men presidentens liv stod ikke til å redde. Den antatte morder, Lee Harvey Oswald, ble arrestert noen timer seinere. Da han noen dager seinere skulle overføres fra politikammeret til fengselet, ble han skutt av en nattklubbeier, Jack Ruby. Ruby ble

dømt til døden for mordet på Oswald, men dødsdommen ble ikke fullbyrdet. (Han døde av kreft på sykehuset i Dallas i januar 1967.) Statsminister Gerhardsen talte på et minnemøte arrangert på Universitetsplassen i Oslo den 23. november 1963:

Da budskapet om president Kennedys død i går, 22. november 1963, gikk ut over verden, gjorde det et dypt inntrykk på alle. En hel verden stanset opp og lyttet, en hel verden var lamslått, fordi alle umiddelbart følte at vi i ham hadde mistet noe uerstattelig. I den grad hadde president Kennedy vokst inn i våre sinn, i våre tanker og i vår bevissthet.

Den unge president hadde gitt verden nytt håp. I knapt tre år var han president, men han formådde å sette sitt preg på store og betydningsfulle avgjørelser både i sitt eget land og i verden for øvrig. Dette viser at han var en statsmann av uvanlige dimensjoner. Med sine rike evner satte han kreftene inn for å avverge krig og for å støtte tilbakeliggende land, så de kunne reise seg sosialt og økonomisk. De idealer han hadde, og som han så ofte gav uttrykk for, det er idealer som har hatt bud til oss alle, og med John Kennedy som president i De forente stater hadde vi alle følelsen av at verden var på rett vei.

Det var store oppgaver som var lagt på hans skuldre, men vi kjente det slik at han ville makte å bære dem fram. Ung og vital, klok og besluttsom, viljefast og forståelsesfull. Han stod for oss som typen på den president Amerika bør ha nettopp i en tid som den vi nå lever i.

President Kennedys ord hadde alltid vekt. Han talte både til våre hjerter og til vår forstand. Vi husker alle den store talen han holdt for studentene i Washington for et halvt år siden. Han trakk da opp de store mål han arbeidet mot. Han drøftet fredens og frihetens vilkår i de kjernefysiske våpens tidsalder. Han understreket behovet for en varig fred. De første hindringer som måtte ryddes av veien, var av psykologisk art. Det gjaldt å bryte ned den gjensidige mistillit som har vært så truende. President Kennedy sa, at vi måtte prøve å omvurdere vårt forhold til den kalde krigen. Den er ikke en diskusjon hvor det gjelder å sikre seg poenger. Det er heller ikke vår oppgave å fordele skyld. Vi må akseptere verden som den nå engang er. Men samtidig må vi være villige til å verge våre vitale interesser og betale det som dette koster. Mange vil kunne underskrive president Kennedys ord. Han ønsket å realisere den fredelige sameksistens og ikke bare ha den som slagord, men som en levende realitet.

President Kennedy har utrettet meget, men han stod bare ved begynnelsen av en gjerning som kunne føre verden videre fram mot fred og frihet.

Og så i går hendte det ufattelige. — Tankene går tilbake til mordet på Abraham Lincoln for snart 100 år siden. Lincoln har for etterslekten stått i et eget lys, og hans liv og hans ord har gitt inspirasjon og tro på rettferdighet og menneskeverd. Det er min forvissning at også Kennedy for etterslekten vil stå som veiviser og som ideal, og at særlig den unge generasjon fra ham vil hente inspirasjon i sitt arbeid for de samme idealer som Kennedy levde og døde for.

I dyp medfølelse går våre tanker i dag til fru Kennedy, til hennes barn og til den øvrige familie. Vi føler med det amerikanske folk i sorgen over tapet av dets store sønn. Det er vårt håp og vår tro at det amerikanske folk under sin nye president, Lyndon Johnson, vil ha vilje og styrke til å fortsette sitt arbeid for fred og frihet i president Kennedys ånd.